

DE FOSSIELEN VAN HET PARIJSE EOCEEN.

Toen ik het laatste Correspondentieblad in handen kreeg en het ter kennis-making als vast vluchtig doorbladerde, raakte ik lichtelijk overstuur bij het lezen van het onrustbarende opschrift "De Haagse Kontaktgroep in moeilijkheden". Daar is het dan eindelijk zo ver, dacht ik, de boot is aan, eerst wild-west het halve Parijse bekken naar de Residentie toe slopen en vervolgens bedremmeld bij de pakken neerzitten en geen raad weten met de buit aan fossielen. Qui trop embrasse mal étreint.

En toen ben ik gauw achter de schrijfmachine gaan zitten om enkele gedachten, die elkaar al stonden te verdringen, te ventileren. Achteraf, na veiligheids-halve ook het bij het opschrift behorende artikeltje gelezen te hebben, kalmeerde ik wat. Het blijkt nog zo'n vaart niet te lopen met de moeilijkheden, die bovendien van minder ernstige aard zijn dan ik in mijn bezorgdheid vermoed had. Maar helemaal gerust gesteld ben ik nog niet. Het is mij namelijk te lang geleden sinds er uit de Haagse hoek een noodkreet kwam van: stuur meer gruis. Wel heb ik nu en dan een geluid opgevangen van: het is zo moeilijk. Gevolgtrekking in Parijs: men zit in Den Haag in de (systematische) knoop en nou is de geestdrift aan het temperen.

Hopelijk is mijn diagnose niet helemaal juist. Verwonderlijk zou het echter niet zijn wanneer de Hagenaars hun heil dichterbij huis gingen zoeken, langs de Eemzee of zo, want de vele duizenden, uit het Parijse Eoceen beschreven soorten hebben reeds verscheidene generaties van fossielenjagers vroeg of laat tot wanhoop gebracht. En verder is de literatuur over dit onderwerp niet alleen niet gemakkelijk toegankelijk, maar bovendien in veel opzichten verouderd.

Over dit alles had ik onlangs een gesprek met de Heer Paul Fischer, tijdens een rondwandeling in de Ecole des Mines, waar een van de mooiste verzamelingen van het Parijse Eoceen overzichtelijk is uitgestald in vele vitrines in een reeks van zalen. Op enkele werktafels lagen hopen schelpgruis uit het Lutetien van Grignon. Bij elke hoop verscheidene rijen luciferdoosjes met gesorteerde en ten dele reeds gedetermineerde fossiele schelpen. Dat was het werk van studenten, die elk jaar onder leiding van de Heer Fischer een excursie maken naar de befaamde groeve van Grignon, ten Westen van Parijs. De groeve ligt op het terrein van de nationale landbouwschool en dankt haar bekendheid aan de enorme rijkdom aan goed geconserveerde fossiele schelpen. Bij droog weer is het zand er rul. Het gevaar van zandverschuiving is daardoor vrij groot, zodra men in de steile wanden gaat graven. Dit laatste is evenwel meestal niet nodig, daar de fossielen er ook zonder dat te vinden zijn. En aangezien alles Lutetien is, is er geen bijzondere stratigrafische opletten nodig. Een jaar of vijftien geleden heeft in deze groeve een ongeluk met dodelijke afloop plaats gehad. Sindsdien is voor het betreden van het terrein een schriftelijke toestemming nodig van de directeur der landbouwschool. Als men de normale veiligheidsvoorschriften die voor elke zandgroeve golden niet in de wind slaat, is er geen gevaar te duchten.

De Heer Fischer is een goed kenner van het Lutetien en van het Bartonien. Hij verklaarde zich gaarne bereid de leden van de Nederlandse Malacologische Vereniging te helpen bij hun studie van de eocene fossielen van het Parijse Bekken en uitte terloops zijn bewondering voor de bloei van onze Vereniging en de serieuze belangstelling voor de malacologie van veel Nederlandse amateurs. Toen de Heer Fischer mijn vraag, of de mensen in Holland er niet beter aan zouden doen zich voorlopig te beperken tot een grondige studie van een bepaalde laag in plaats van tijdens bliksemreizen links en rechts een massa fossielen uit diverse carrières op te diepen en een evenredig groot aantal onoplosbare problemen naar het vaderland te exporteren, bevestigend beantwoordde, kwam bij mij een plan op, dat ogenblikkelijk weerklank vond bij Paul Fischer. Dit plan komt hier op neer: Om zowel in Den Haag als in Rotterdam een betrouwbare collectie vergelijkingsmateriaal te kunnen opbouwen, worden een Haags en een Rotterdams lid uitgenodigd een week lang bij mij in Enghien-les-Bains te komen logeren. Kost en inwoning dus vrij, en verder ook het transport in de omgeving. In die tijd stelt de Heer Fischer hun een werktafel, optische instrumenten en literatuur ter beschikking, alsmede zijn waardevolle raad en hulp. Alleen de reiskosten komen dus voor rekening van de betrokkenen. De eerste dag van hun

-verblijf-

verblijf maken wij gezamenlijk een excursie naar Grignon, waarvoor ik tijdig officieel toegang zal vragen. De andere dagen worden uitsluitend besteed aan het sorteren en het determineren van het verzamelde materiaal. Grondig, let wel ! En ons vooral niet laten afleiden door de vele andere groeven in de omgeving van Parijs. Alleen Grignon; of, zo men dat prefereert, de even befaamde Bartonien-groeven van Ezanville ten Noorden van Parijs. Indien men op dit voorstel wil ingaan, zie ik met belangstelling een bericht van de gegadigden tegemoet. Maar nogmaals, het zal een studieweek worden, geen vacantieweek. Wie daaraan mocht twijfelen, vrage ons medelid Mevrouw Fehr inzage van haar "Mémoires uit het Zevengebergte", van een jaar of vier geleden !

Over de gunstigste data kan het beste te zijner tijd onderling overlegd worden. Daar de heer Fischer van 1 augustus tot eind december 1959 buitenslands is en ikzelf in het komende najaar druk bezet ben, lijkt het mij het beste, voorlopig aan begin 1960 te denken.

De rangschikking van de grote show-collectie in de Ecole des Mines is systematisch, niet dus volgens geologische ouderdom. Uit praktische overwegingen en ter attentie van palaeontologen, zijn er steeds enkele recente, verwante soorten naast de fossielen geëxposeerd. De nomenclatuur en de systematiek zijn voornamelijk die van Deshayes en Cossmann, dus hier en daar wel een beetje stoffig, maar dat doet aan de waarde als documentatiemateriaal niets af. Cossmann heeft, volgens onze opvattingen, soms wel erg gemakkelijk genera gecreëerd en ook zijn soorten zullen niet alle de toets der moderne critiek kunnen doorstaan. Al met al dus een heerlijk terrein voor verdere studie. Er is op het gebied van systematiek der eocene fossielen van Parijs nog heel veel te doen. Ik hoop dan ook, dat de Nederlandse fossielenjagers niet alleen aan de materiële verrijking van hun verzameling zullen denken, maar vooral ook aan het leveren van een bijdrage tot de oplossing van de problemen en probleempjes die in elke groeve te vinden zijn.

J.G.J. Kuiper.